

Keskkonnaministeeriumi asekanter vastab lugejate küsimustele

29.09.2010 10:33

Läinud nädalal oli «Sakala» lugejatel võimalus esitada lehe veebiväljaande kommentaariumis jahindustemalisi küsimusi keskkonnaministeeriumi esindajatele. Allpool on ära toodud asekanter Andres Talijärve vastused.

Kas uue jahiseaduse valguses on hinnatud keskkonnaameti jahindusspetsialistide töökoormuse tõusu tõenäosust seoses võimalike jahipiirkondade piirimuudatustega?

Uue jahiseaduse koostamisel on hinnatud ametnike võimalikku töökoormust. Jahipiirkondade piirimuudatusi tuleb kindlasti ette, kuid neid ei ole sellises mahus, et ametnike töökoormus oluliselt suureneks. Piirikirjelduste vormistamisel saab kasutada keskkonnateabe keskust.

Kas vähemalt 5000 hektari suuruse jahipiirkonna kriteeriumi on hinnatud maaomanike vaatenurgast? Võttes arvesse ulukite bioloogilisi iseärasusi ja loendamise keerukust, on 5000 hektari miinimumnõue arusaadav. Samas arvestades omandi killustatust (väikesed omandid, maavaldusest eemal elavad inimesed), on ilmselt ülimalt raske kui mitte sootuks võimatu uut jahindusmudelit ellu viia. Kas poleks mõttekam luua väiksemad jahipiirkonnad (Lätis sõltub see muu hulgas kütitava uluki liigist), samas viia loendus läbi suuremal maa-alal ja selle alusel kehtestada ka laskenormid?

Väiksemate jahipiirkondade loomist on analüüsitud ja leitud, et tänaste teadmiste põhjal on 5000 hektari suurune jahipiirkond suurulukite kütamiseks sobivaim lahendus. Minimaalset suurust määrates on lähtutud meie olulisima jahiuluki põdra eluterritooriumi suurusest, mis on minimaalselt 5000 hektarit. Maaomanike ühistegevus on uue jahindusmudeli rakendumise eeldus. Seaduse

eelnõu kohaselt tekib maaomanikel võimalus ilma jahipiirkonnaga liitumata pidada väikeulukijahti.

Kas uue eelnõuga saavad maaomanikud lõpuks ometi õiguse sõna poetada jahimeeste tegevuse kohta nende maa peal? Kas jahiseltsid hakkavad lõpuks maaomanikega lepinguid sõlmima või jääb kõik ainult paberile nagu seni?

Uue jahiseaduse eelnõu kohaselt on maaomanikele antud võimalus protsessi mõjutada. Kui jahimehed maaomanike enamiku huvidega ei arvesta, on võimalik jahiseltskond välja vahetada.

Kas uus eelnõu toob varjust välja jahinduses keerlevad rahasummad?

Jahinduses liikuvat raha jahiseaduse eelnõu ei reguleeri. Küll peaks eelnõu viima maaomanike ja jahimeeste vahelise dialoogini, milles kindlasti arutatakse ka rahaga seonduvat: kuidas arvutatakse renditasu suurust; millised on jahimeeste kulud ja tulud jne.

Kas on alust hirmul, et jahipidamise tasu suureneb mitu korda?

Senine jahipiirkonna kasutamise õiguse tasu kaob. Maaomanikel on õigus oma maa jahindusliku kasutamise eest tasu nõuda. Milliseks see kujuneb, sõltub maaomanike ja jahimeeste omavahelisest kokkuleppest. Kui jahimehed on saavutanud maaomanikega kokkuleppe või on ise maaomanikud, peaks jahipidamise tasu vähenema. Riik kehtestab jahimehe aastamaksu, mida peavad tasuma kõik, kes tahavad jahile minna, ka välismaalt tulijad. Plaanitav aastamaksu suurus on 10 eurot ning saadud raha kasutatakse jahindusega seotud tegevuste finantseerimiseks.

Riigimetsa majandamise keskus (RMK) on oma hinnasoovi 1 eurot hektari kohta avalikult välja öelnud. Kas selline summa pole ebaproportsionaalselt suur, arvestades keskmise Eesti jahimehe maksevõimet?

Riigimaade jahindusliku kasutamise eest makstava tasu võimaliku suuruse prognoosimisel on tõepoolest vaadatud, millised on hinnad meiega sarnastes naabermaades ja 1 euro hektari eest on üsna levinud keskmine suurus. RMK ei ole seadnud eesmärgiks jahirendi kaudu sissetulekuid suurendada, RMK eesmärk on metsakasvatuse ning kui jahimeeste kaasabil õnnestub ulukikahjustusi ohjeldada, võib ka jahirendi suurus olla sootuks väike. Kõik sõltub kujunenud olukorrast ning vastastikusest koostööst.

Eespool oli küsimus jahinduses liikuvast rahast, renditasu arvestamise protsessis tulevad summad rohkem esile.

Mida arvab keskkonnaministeerium ideest luua metsakahjustuste hüvitamiseks riigi hallatav kompensatsioonifond, selle asemel et tekitada kaheldava tulemiga jahirendi süsteem?

Metsakahjustuste hüvitamiseks riigi kompensatsioonifondi loomist ministeerium ei toeta. Esmalt on küsimus fondi rahas — millest see tekib? Kas kõik jahimehed on valmis andma oma raha selleks, et korvata ulukite tekitatud kahju, mis ei ole nende jahimaal? Teiseks on fondi haldamine suurt bürokraatiat nõudev ettevõtmine: peavad olema ametnikud, kes kahjustusi hindavad, ning siis veel ametnikud, kes hindajaid hindavad ja nii edasi. Lõpuks loome masinavärgi, mille elushoidmiseks kulub sama palju raha kui ulukite tekitatud kahjustuste korvamiseks. Arvan, et jahimeeste ja maaomanike koostöö tulemusena on võimalik ilma fondita probleem lahendada.

Kuidas kommenteerib asekancler Andres Talijärv tõika, et jahindusseaduse muudatus on suuresti ühe mehe, keskkonnaministeeriumi peaspetsialisti Egon Niitsee looming ning selle valmimisse pole kaasatud jahinduse ja metsanduse eriteadlasi? Kas nii suurt ühiskonna osa puudutava seadusemuudatuse ettevalmistamiseks pole vaja laiapõhjalist komisjoni, kus võimalikud probleemid enne nende tekkimist läbi arutatakse ja ennetavad abinõud välja töötatakse?

Jahiseaduse muutmine ei ole ühe mehe soolo. Eelnõu vedaja on keskkonnaministeeriumi metsaosakond ning kaasatud on jahindusnõukogu, kuhu kuuluvad kõikide huvigruppide esindajad. Jahiseaduse koostamise käigus on jahinduse kontseptsiooni arutatud jahimeeste ja maaomanike

esindusorganisatsioonidega.

Kus saaks uue seaduse eelnõuga tutvuda? Kui see praegu pole võimalik, siis millal?

Eelnõu on keskkonnaministeeriumis kooskõlastamisel. Kui see etapp on läbitud, on kõigil võimalik sellega tutvuda.

Miks te pole võtnud kuulda jahimeeste arvamust? Vihjan sellele, et Eesti jahimeeste selts on uue eelnõu kohta äärmiselt palju kriitikat teinud ning suures osas on nende püstitatud küsimused vastuseta jäänud.

Eelnõu koostamisel on arvestatud nii jahimeeste kui maaomanike arvamusi. Et mõnes küsimuses olid nende seisukohad erinevad, otsis ministeerium kompromissi, mis ei pruukinud kokku langeda Eesti jahimeeste seltsi seisukohtadega.

Kas olete kursis sellega, mis toimub Lääne-Virumaa uutes jahipiirkondades, ja kui olete, siis kuidas saab toimuva valguses kehtida kahe kolmandiku maaomanike nõue maaomanike huvides?

Kuidas kommenteerite väidet, et siin on selgelt tegemist ärihuvide seadusesse sisse surumisega, et poleks võimalik välja vahetada jahirentnikku. Millal saab abi eelmainitud piirkonnas valitseva käputäie jahiärikate ohjeldamiseks? Sisuliselt haldavad nad otse ning varijahiseltside ja -ühistute kaudu Rägavere, Roela, Muuga, Porkuni, Tudu ja veel teiste jahiühistute maid ning toimetavad seal täiesti oma äranägemist ja tahtmist mööda

Uue jahiseaduse eesmärk on muuta jahimaade kasutada andmise protsess laiapõhjalisemaks ja avatumaks. Maaomanikud peavad aru saama, et nende tegevusest ja ka tegevusetusest sõltub jahinduslik tegevus nende maal.

Miks tegeleb riik endiselt RMK kaudu jahiturismiga? Kas tegemist pole kõlvatu konkurentsiga, kui RMK ei küsi niinimetatud jahimajandilt renti 1 euro hektarilt?

Pärast uue jahiseaduse jõustumist jääb RMK kasutada üks riigimaal asuv jahipiirkond, kus jahiturismi korraldamine mõningal määral säilib.

Miks ja millisel eesmärgil tahetakse suuruluki laskekatsed ära lõpetada?

Oleme Euroopas ainus riik, kus sellisel kujul seadusega laskekatsed nõutakse. Laskekatsete sooritamine võiks olla jahimeeste organisatsiooni sisedistsipliini nõue.

Kellele on kasulik uus jahiseadus, mis väga jõuliselt lõhuks Eesti jahikultuuri ja keeraks kogu jahinduse pea peale? Miks selle väljatöötamisel ei arvestata jahimeeste huvisid? Kas Eesti Vabariigis otsustab sellise küsimuse üle tõesti vaid käputäis ärimehi ja poliitikuid?

Uus jahiseadus ei lõhu Eesti jahikultuuri. Jahikultuuri üks mõõdupuid on võtta arvesse teiste sellega seotud rühmade huvisid. Uus seaduseelnõu asetab maaomanikud ja jahimehed võrdsemasse positsiooni, kui need praegu on, ja nii on ka kokkulepped kergemad sõndima. Kui seni on vaid deklareeritud, et jahimehed peavad arvestama maaomanike huvisid, siis uus seadus loob selleks eeldused.

Palun tooge välja viis kõige tähtsamat muudatust võrreldes senise korraga ning lisage iga punkti juurde, kelle huvides see muudatus tehakse.

Allpool toon välja viis kõige sisulisemat muudatust.

Jahipiirkonna kasutaja õigused ja vastutus suurenevad. Seni on jahipiirkond kasutusse antud tähtajaliselt, uue eelnõu kohaselt tehakse seda tähtajatult. Jahipiirkonna kasutaja on huvitatud ka tulevikus piirkonnas toimetama, seega peab tema käitumine vastama maaomaniku ja riigi ootustele.

Kaks kolmandikku maaomanikest saavad alata jahipiirkonna kasutaja väljavahetamise. Juhul kui enamik maaomanikke leiab, et senine rentnik ei sobi, peab too taanduma.

Mingil põhjusel tuuakse olulise muudatusena esile maaomanike õigust nõuda tasu maade jahinduliku kasutamise eest. See õigus on maaomanikel praegugi, kuigi seda ei rakendata. Muudatus on see, et ka riik maaomanikuna võib jahirenti nõuda.

Ulukikahjustuste kompenseerimise mehhanism on üles ehitatud kokkuleppele maaomanike ja jahimeeste vahel. Juhul kui kokkulepet ei saavutata, kuid maaomanik pole oma maadel jahipidamist keelanud, rakendub keskkonnaministri kehtestatud metoodika, mis määrab ära omavastutuse suuruse ning kompenseeritava summa kuni 1000 kroonini hektari kohta.

Maaomanikud saavad väikeulukitele jahti korraldada. Väikeulukite jaht ei ole jahimeestele eriti atraktiivne ning kui kokkulepet jahimeestega ei saavutata, võib maaomanik ise või volitatud isikute abil näiteks koprle jahti korraldada.

Millised seadusemuudatused abistavad maaomanikke, et ka neil oleks võimalik saada kohalikku jahtkonda? Eestis on praegu 4000 jahimeest, kes ei saa kuuluda kuskile seltskonda, sest kas pole vabu kohti või ei soovita ühtegi liigset persooni juurde võtta. Näited on Lääne-Virumaa põhjal küll ja küll.

Eestis tuleb ühe «maaga» jahimehe kohta ligikaudu 400 hektarit maad. Rikastes naabermaades suudavad jahimehed rentida maid 20—50 hektarit jahimehe kohta. Jahivõimaluste avardumisele aitab kaasa rahaasjadest ja renditasust rääkimine. Kui 20 mehe võimalused ei käi rahaliselt 7000 hektarist üle, on mõistlik mehi juurde võtta või osast jahimaast loobuda.

Kas Lääne-Virumaa uute jahiseltside üle on ka mingi järelevalve või peavadki üksikud ärimehed jahti nii, nagu nemad seda õigeaks peavad? Seadusest tulenevalt ei tohiks mittetulundusühingud rahateenimise eesmärgil tegutseda, kuid kõnealuses piirkonnas käib elu vastupidi. Millised oleksid kohalike maaomanike võimalused, et selliseid isikuid vähegi ohjes hoida?

Uus jahiseadus annab maaomanikele võimaluse jahimehi mõjutada.

Miks ilmus kõnealune artikkel on vaid selles lehes, kas keskkonnaministeerium kavatses sama teemat käsitleda ka «Maalehes» või siis mõnes muus üleriigilises lehes?

Kindlasti kajastame teemat ka teistes väljaannetes.

Kas vibujaht lubatakse? Kui ei, siis miks?

Peame mõtlema ka sellele, kuidas loomi võimalikult valutult surmata. Vibujahi puhul võib loom pärast tabamist pikalt piinelda.

Millal pannakse Viljandimaal ametisse keskkonnainspektorid, kel on huvi ja tahtmist metsas liikuvaid «paberitega» salakütte ohjeldada ja karistada ning kes ei oleks eelmainitutega semud või isegi nende jahikaaslased?

Andke sellistest juhtumitest teada, üldist vastust siin anda ei saa.

Praeguses jahiseaduses on punkt, et maaomanik saab oma maadel jahipidamise keelata. Kui jahimees hakkab maksma 1 euro hektarilt maaomanikele, peab olema ka võimalus rendile võtmisest keelduda ja perspektiivitud jahimaad (põllud, külaalused, rabad, looduskaitsealad) rendipiirkonnast välja jätta. Kas see on uue seadusega võimalik?

Põllud ja rabad ei ole perspektiivitud jahimaad, näiteks metssiga tekitab just kartulipõllul maomanikule tuntavat kahju ja põdrale meeldib sügisel rabas olla. Uue seadusega on võimalik maaomanikul ja jahimehel kokku leppida jahipidamise tingimuste ja renditasu suuruse osas.

Tasakaalustava jõuna ei tohi riik jätta jahimeest ja maaomanikku omavahel kemplema. Et jahinduse näol on tegemist avaliku huviga, ei saa keegi seda omakasu eesmärgil ekspluateerida. Kuidas on plaan seda reguleerida?

Kui kokkuleppele ei jõuta, siis jahipidamist ei toimu. Jahindus ei ole seotud nii suure avaliku huviga, et maaomanik peaks loobuma ulukite kasvatamise nimel põllupidamisest või metsakasvatamisest. Kumma omakasu on tähtsam: kas põllumehe kartulikasvatusest saadud saak või jahimehe metssea müügist saadud tulu? Keskkonnaameti ülesanne on seirata ulukite seisundit ja ta sekkub, kui mõnele liigile hakatakse liiga tegema.

Alles 2009. aastal võeti keskkonnaministeeriumi heakskiidul vastu jahinduse arengukava. Poliitiline võim ja minister pole vahetunud. Millest selline kardinaalne meelemuutus? Või siis on Eesti riik tõesti niivõrd rikas, et üks käsi külvab ja teine kohe korjab idanemata viljatera üles?

Jahinduse arengukava võeti vastu 2008. aastal. Osa arengukavas planeeritust sai ellu viidud eelmisel kevadel jahiseaduse muutmisega. Ulukite tekitatud kahjustustega seonduvat ei ole võimalik seaduses mõne punkti muutmisega lahendada ja seetõttu algatati uue tervikliku seaduse tegemine.

Olen nii maaomanik kui ka jahimees. Mina küll ei tunne, et teised jahimehed minu õigusi kuskilt otsast piiravad. Keda aga peetakse silmas väitega, et maaomanike õigusi ei arvestata? Nimetatud mõttekäik jääb arusaamatuks nii minule kui minu jahiseltsi liikmetele, kellest enamik on maa- ja metsaomanikud (jutt ei ole eramukruntidest).

Õnnelikus seisus on need maaomanikud, kes praegu oma maal jahti peavad. Nendele muutub vaid see, et tulevikus ei pea nad oma maa jahimaana kasutamise eest riigile maksma. Paremaks peaks muutuma nende maaomanike seis, kes on küll jahimehed, aga omal maal jahti pidada ei saa, sest jahimaa kasutaja ei võta neid kampa. Kindlasti on maaomanikke, kes on hädas metssigadega ega leia kuskilt abi. Nende probleeme aitab uus jahiseadus lahendada.

Kas uude jahiseadusesse on plaanis kirjutada meetmed hulkuvate koerte vastu?

Hulkuvaid koeri jahiseadus ei käsitle.

Millega konkreetsetl on jahiseltsid ja jahimehed ahistanud maaomanikke, et see lausa uue seaduse vastuvõtmist nõuab?

Kehtiva seadusega ei ole võimalik jahiulukite tekitatud kahjustuste küsimust lahendada.

Miks on Eestis keelatud kasutada jahikulle?

Eesti ornitoloogiaühing on 2003. aastal avaldanud oma seisukoha ja hinnangu jahikullide pidamise legaliseerimise kohta Eestis. Toon selle siinkohal ära punktide kaupa.

See tegevus pole meil traditsiooniline ja kooskõlas kohaliku elanikkonna loodushoidliku suhtumisega.

See on raskesti kontrollitav, soodustab illegaalset kaubandust loomadega. Jahipidamine jahikulliga võib mõjuda laastavalt kaitsealuste liikide looduslikele populatsioonidele.

See sisaldab võõrliikide loodusesse pääsemise ohtu (stepipistrik, meil mitteesinevad kotkaliigid).

Eetiliselt ebaõige ja seadusevastane on mis tahes kaitstavatest liikidest isendeid kodus pidada ja dresseerida oma huvides.

Meil pole steppi ja sobivad ulukeid, keda küttida.

Kas uue jahindusseaduse promotsioonis ei anta väikemaaomanikele ehk õigustamatuid lootusi? Kas asestantsler ei arva, et põhimõtteliselt peaks diferentseerima kahe maaomaniku õiguse vormi: õigust oma kinnistul ise jahti pidada ja õigust oma kinnistul jahiõigust edasi anda. Neist esimene peaks olema igal juhul seaduses sees ja tehtud võimalikult maaomanikusõbralikuks. Jahimehest maaomanik, kes on läbinud jahinduskoolituse, on tunduvalt heaperemehelikum loodusressursi kasutaja kui võhikust tegelane, kes vaid kasumit soovib. Peaks seadma piirangu, et jahiõigust tohib edastada vaid ametlikult registreeritud, vastavat jahipiirkonda kasutavale jahindusorganisatsioonile. Samuti peaks

jahindusorganisatsioonil olema seadustatud mehhanism loobuda jahiõigusest mõne maaomaniku kinnistul, kui selle eest küsitakse põhjendamatult kõrget hinda. Kas sellised sätted on uues jahindusseaduses ette nähtud?

Jahti saab pidada ainult jahimehetunnistusega isik. Kui maaomanik ei ole ise jahimees, aga on hädas näiteks rebastega, võib ta kutsuda oma sõbrast jahimehe appi ja lasta jahipiirkonna kasutajal talle kuni kümneks päevaks väikeuluki loa välja anda.

Uue jahindusseaduse aruteludes on kostnud ministeeriumist arvamust, et jahindus on muutunud oluliseks majandusharuks. Kas asekancleri käsutuses on statistikat, mis summad jahinduses liiguvad ja milline on jahindusest tekkiv majanduslik kasu? Kui selliseid väiteid esitatakse, siis palun toetatagu neid ka faktilise materjaliga, eristades kasumile orienteeritud turismimajandust ja niinimetatud tavalist jahindust.

Kindlasti ei pea paika väide, et jahindusega ei ole võimalik teenida. Praegu ei ole selget ülevaadet, millisel viisil satuvad välismaalased jahile ning kui palju ja kellele nad looma laskmise eest maksavad. Jahindusega seotud raamatupidamise korrastamine ei ole otseselt jahiseaduse teema.

Uue jahiseaduse poleemikas on palju kasutatud riigijahipiirkondades korraldatud jahiõiguse oksjonitel kujunenuid hindasid. Kas nende andmete ülekandmine kogu Eestile pole demagoogiline võte, mis ei arvesta piirkonniti erinevat loodusressurssi ja elanikkonna sotsiaalmajanduslikku tausta?

Riigijahipiirkondade jahiõiguse oksjonite hind näitab suurusjärku, mida jahimehed on valmis ulukiküttimise õiguse eest välja käima. Oksjonite hind ei ole kogu Eestis sama.

Palun lahti seletada RMK kui suurima maaomaniku roll ja osa uues jahiseaduses.

RMK-d eraldi uues jahiseaduses ei käsitleta, riigimaade osas on RMK-l samasugused õigused, kui teistel maaomanikel. Tulevikus jääb RMK ühe riigimaal asuva jahipiirkonna kasutajaks.

Kuidas saab olema sätestatud kahe kolmandiku maaomanike konsensus jahipiirkonna kasutaja väljavahetamisel? Kui see on pindalapõhine, siis mängitakse jällegi pall RMK kätte.

Jahimehed peavad arvestama maaomanike nõudmisi. Nendes piirkondades, kus RMK kasutuses olevaid maid on rohkem, peavad jahimehed arvestama RMK nõudmisi.

Milline on edaspidi maaomaniku omavastutuse määr kahjustuste hüvitamisel ja kas arvestatakse ka meetmeid, mida maaomanik on oma vara kaitseks ette võtnud? Selleks, et hoida ära hüvitiste saamisele orienteeritud sihilikke kahjustusi, peaks maaomaniku omavastutuse määr olema vähemasti 50 protsenti, samas peaks arvesse võetama ka omaniku tehtud kaitsemeetmeid või nende puudumist. Mida arvab sellest ministeerium?

Eesmärk on kehtestada selline regulatsioon, et ulukikahjustused ei muutu äriplaaniks. Omavastutuse määr seotakse kahjustatud pindala suurusega.